

Sygnatura akt IX Ns 81/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11-09-2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IX Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący SSR P. Ł.

Protokolant Mirosław J.

po rozpoznaniu w dniu 11-09-2014 r. we W.

na rozprawie sprawy z wniosku Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej (...) w G.

przy udziale L. J., R. J., L. M. (1), K. J. (1), S. J., M. M. (1), małoletniego P. M., małoletniej P. J., małoletniej M. J. (1), małoletniego K. J. (2), małoletniej M. J. (2), M. J. (3), J. J. (2) i Gminy W.

o stwierdzenie nabycia spadku

postanawia:

I. stwierdzić, że spadek po C. N., zmarłej dnia 30 grudnia 2010 r. we W., ostatnio stale zamieszkałej przy ul. (...) we W., na podstawie ustawy nabyła Gmina W. - w całości z dobrodziejstwem inwentarza;

II. stwierdzić, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt IX Ns 81/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa(...) z siedzibą w G. złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej w dniu 30 grudnia 2010 r. C. N.. Jako spadkobiercę wskazano brata zmarłej - L. J.. W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, iż posiada wierzycelność wobec zmarłej dłużniczki stwierdzoną tytułem wykonawczym wydanym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu w dniu 13 lutego 2004 r. (sygn. akt VIII Nc 2303/03). Wnioskodawca wniósł także o zasądzenie od spadkobierców na jego rzecz kosztów postępowania i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także kosztów poniesionych w celu ustalenia następców prawnych zmarłej w postaci kosztów uzyskania odpisów skróconych aktów stanu cywilnego wraz z pełnomocnictwami.

Uczestnik postępowania L. J. na posiedzeniu Sądu w dniu 24 kwietnia 2013 r. oświadczył, iż o okoliczności śmierci spadkodawczyni dowiedział się w dniu 26 marca 2013 r., kiedy otrzymał wezwanie na rozprawę z odpisem wniosku. Uczestnik podał, iż nie utrzymywał kontaktów ze spadkodawczynią od 40 lat, nie brał także udziału w jej pogrzebie. Uczestnik nie posiadał wiedzy o jakichkolwiek zstępnych spadkobierczyni, ani o pozostawionych przez nią testamentach. Na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. uczestnik postępowania oświadczył, że odrzuca spadek po swojej siostrze C. N..

W toku postępowania Sąd wezwał do udziału w sprawie zstępnych uczestnika postępowania L. J. oraz ich dalszych zstępnych: R. J., L. M. (1), K. J. (1), S. J., M. M. (1), małoletniego P. M., małoletnią P. J., małoletnią M. J. (1), małoletniego K. J. (2), małoletnią M. J., M. J. (3) i J. J. (2)

W pozostali występujący w sprawie zstępni brata spadkodawczyni, powołani do dziedziczenia z mocy ustawy, złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Postanowieniem z dnia 19 marca 2014r. Sąd wezwał do udziału w sprawie Gminę W. w charakterze uczestnika postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty z dnia 28 listopada 2003 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu, w sprawie o sygn. akt VIII Nc 2303/03. w sprawie z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej (...)w G.przeciwko C. N., nakazał pozwanej C. N., aby uiściła powodowi kwotę 1613,43 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania w wysokości wskazanej w treści nakazu zapłaty. W dniu 13 lutego 2004r. powyższemu nakazowi zapłaty została nadana klauzula wykonalności.

Dowód: odpis nakazu zapłaty, k. 6

C. N., z domu J., zmarła w dniu 30 grudnia 2010r. we W., gdzie też ostatnio stale zamieszkiwała, przy ul. (...).

W chwili spadkodawczyni śmierci była wdową, nie miała dzieci.

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu C. N. sporządzony w USC we W. - k. 9, informacja udzielona ze zbiorów meldunkowych Urzędu Miejskiego W., k. 28

W chwili śmierci spadkodawczyni, jej rodzice nie żyli. Ojciec zmarł w 1945 r., a matka w 1995 r.

C. N. miała jednego brata L. J..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia L. J. sporządzony przez USC w R. - k. 9, zeznania L. J. z 24 kwietnia 2013r. - k.24-25

L. J. od 40 lat nie utrzymywał kontaktów ze swoją siostrą, nie wiedział również o jej śmierci, o czym uzyskał informację dopiero z wezwania Sądu na rozprawę w niniejszej sprawie.

W dniu 24 kwietnia 2013r. uczestnik postępowania złożył przed Sądem oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Dowód: zapewnienie spadkowe i przesłuchanie uczestnika postępowania L. J., k. 25, oświadczenie o odrzuceniu - k. 25

Brat spadkodawczyni L. J. posiada czworo dzieci – R. J., L. M. (2), K. J. (1) oraz S. J..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia R. J. - k. 57, odpis skrócony aktu małżeństwa L. M. (2) - k. 53, odpis skrócony aktu urodzenia K. J. (1) – k. 58, odpis skrócony aktu urodzenia S. J. - k. 54

Zstępni L. R. J., L. M. (2), K. J. (1) oraz S. J. w dniu 12 czerwca 2013r. złożyli przed tut. Sądem oświadczenia o odrzuceniu spadku po C. N..

Dowód: oświadczenia o odrzuceniu spadku K., R. i S. J. oraz L. M. (2) - k. 41

R. J. ma dwoje dzieci – M. J. (3) oraz J. J. (2).

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia J. J. (2) – k. 105, odpis skrócony aktu urodzenia M. J. (3) – k. 108

J. J. (2), M. M. (1) i M. J. (3) złożyli w dniu 30 października 2013r. przed Sądem oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Dowód: oświadczenie o odrzuceniu spadku J. J. (2), M. M. (1) i M. J. (3), k. 95

L. M. (2) ma dwoje dzieci - M. M. (1) oraz małoletniego P. M..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia M. M. (1) – k. 110, odpis skrócony aktu urodzenia P. M. – k. 109

K. J. (1) ma dwoje dzieci – małoletnią M. J. (2) oraz małoletniego K. J. (2).

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia M. J. (2) – k. 78, odpis skrócony aktu urodzenia K. J. (2) – k. 77

S. J. ma dwoje dzieci – małoletnią P. J. oraz małoletnią M. J. (1).

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia P. J. – k. 106, odpis skrócony aktu urodzenia M. J. (1) – k. 107

L. M. (2) wraz z mężem W. M. złożyli w dniu 9 września 2013r. w Kancelarii Notarialnej w O. przed notariuszem A. Ł. w imieniu swojego małoletniego syna - P. M. - oświadczenie o odrzuceniu przez niego spadku po C. N., za zgodą Sądu Rejonowego w Oleśnicy na dokonanie tej czynności, jako przekraczającej zakres zwykłego zarządu.

Dowód: akt notarialny rep. (...) nr (...)z 09.09.2013r. – k. 65, postanowienie Sądu Rejonowego w Oleśnicy z 23.07.2013r. (sygn. akt III Nsm 399/13) – k. 113

I. J. – matka małoletniej M. J. (2) oraz małoletniego K. J. (2), złożyła w dniu 24 października 2013r. w Kancelarii Notarialnej w O. przed notariuszem M. S. w imieniu ww. zstępnych K. J. (1) oświadczenie o odrzuceniu przez nie spadku po C. N., za zgodą Sądu Rejonowego w Oleśnicy na dokonanie tej czynności, jako przekraczającej zakres zwykłego zarządu.

Dowód: akt notarialny rep. (...)nr (...)z 24.10.2013r. – k. 133, postanowienie Sądu Rejonowego w Oleśnicy z 01.10.2013r. (sygn. akt III RNsm 449/13) – k. 200

S. J. wraz z żoną A. J. złożyli w dniu 27 grudnia 2013r. w Kancelarii Notarialnej w O. przez notariuszem A. Ł. w imieniu swoim małoletnich córek - P. J. i M. J. (1) -oświadczenie o odrzuceniu przez nie spadku po C. N., za zgodą Sądu Rejonowego w Oleśnicy na dokonanie tej czynności, jako przekraczającej zakres zwykłego zarządu.

Dowód: akt notarialny rep.(...) nr (...)z27.12.2013r. – k. 120-121, postanowienie Sądu Rejonowego w Oleśnicy z 16.10.2013r. (sygn. akt III RNsm 458/13) – k. 199

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z brzmieniem art. 1025 § 1 k.c. sąd na wniosek osoby mającej w tym interes, stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Niewątpliwym jest, że wnioskodawca jako wierzyciel spadkodawczyni, posiadał interes w złożeniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po C. N..

Okoliczności faktyczne przedmiotowej sprawy zostały ustalone w oparciu o dołączone do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku odpisy skrócone aktów stanu cywilnego, a także o odpisy aktów stanu cywilnego uzyskane w toku postępowania, akty notarialne przedłożone przez uczestników postępowania oraz zapewnienia uczestników postępowania.

Zgodnie z treścią art. 926 § 2 k.c. dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Nie ustalono, aby spadkodawczyni C. N. powołała jakichkolwiek spadkobierców, nie pozostawiła także żadnego testamentu. W sprawie zaistniały zatem przesłanki do wystąpienia dziedziczenia ustawowego na podstawie powołanego przepisu.

Zgodnie z treścią art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek, przy czym dziedziczą oni w częściach równych. Jako, że ustalono, iż zmarła nie miała żadnych dzieci, na podstawie art. 932 § 1 k.c., do dziedziczenia powołani z ustawy są rodzice i małżonek zmarłej. Jak ustalono, rodzice zmarłej nie dożyli otwarcia spadku, zaś w momencie otwarcia spadku C. N. była wdową. Zgodnie z treścią

art. 932 § 4 k.c., jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Jako że w niniejszej sprawie oboje rodziców spadkodawczyni nie dożyło otwarcia spadku, całość ich udziałów w spadku przypadła do dziedziczenia rodzeństwu spadkodawczyni. Jak zostało ustalone, spadkodawczyni miała tylko jednego brata - L. J..

Brat C. L. J., nie utrzymywał kontaktów z siostrą od 40 lat, nie odwiedzał jej i nie miał wiedzy o jej losie, poza wiedzą o tym, że nie miała ona dzieci, a także że była wdową. O śmierci spadkodawczyni uczestnik dowiedział się wraz z otrzymaniem wezwania do stawienia na rozprawę w dniu 26 marca 2013r. Podczas rozprawy w dniu 24 kwietnia 2013r. uczestnik wskazał na okoliczność posiadania czwórki zstępnych – dzieci: R. J., L. M. (2), K. J. (1) i S. J.. L. J. złożył przed Sądem w dniu 24 kwietnia 2013r. oświadczenie o odrzuceniu spadku po zmarłej C. N..

Przepisami regulującymi instytucję przyjęcia i odrzucenia spadku są art. 1012 k.c. - 1024 k.c. Zgodnie z art. 1012 k.c., spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Zgodnie z art. 1015 § 1 k.c., termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku wynosi 6 miesięcy, a początek tego terminu wyznacza dzień, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania. Zgodnie z niekwestionowanym stanowiskiem doktryny, brak wiedzy spadkobiercy o fakcie śmierci spadkodawcy nie może rodzić skutków w postaci rozpoczęcia względem niego biegu terminu z art. 1015 § 1 k.c. Sąd dał wiarę zeznaniom uczestnika L. J., który wskazał na brak jakichkolwiek kontaktów ze zmarłą, jako przyczynę braku wiedzy o jej śmierci (a tym samym tytule swojego powołania do dziedziczenia). Ponadto, ze względu na długotrwały brak kontaktów i zerwanie więzi rodzinnej, uczestnik postępowania nie miał wiedzy również o tym, aby spadkodawczyni posiadała zstępnych (dziedziczących w bliższej kolejności), co zostało ustalone dopiero w toku niniejszego postępowania. Jako, że L. J. o tytule swojego powołania do dziedziczenia dowiedział się w dniu 26 marca 2013r., a oświadczenie o odrzuceniu spadku po C. N. złożył w dniu 24 kwietnia 2013r., to oświadczenie to zostało złożone w terminie i jest skuteczne.

Konsekwencją skutecznego złożenia przez uczestnika postępowania jako spadkobiercę ustawowego, oświadczenia o odrzuceniu spadku w terminie, zgodnie z art. 1020 k.c., wyłączenie danego spadkodawcy od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Wobec odrzucenia spadku przez brata spadkodawczyni, na mocy art. 932 § 5 k.c., przypadający mu udział spadkowy przypadł jego zstępnym, zgodnie z zasadami dotyczącymi podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy. Jak ustalono, do kręgu zstępnych L. J. należała czwórka jego dzieci – R. J., L. M. (2), K. J. (1) i S. J.. Każdy ze zstępnych brata spadkodawczyni, złożył przed Sądem oświadczenie o odrzuceniu spadku, zachowując jednocześnie 6 miesięczny termin z art. 1015 § 1 k.c. W konsekwencji, do dziedziczenia w częściach równych zostali następnie powołani zstępni każdego z dzieci L. M. (3) M., P. M., P. J., M. J. (1), K. J. (2), M. J. (2), M. J. (3) i J. J. (2). W toku sprawy, każdy z powołanych do dziedziczenia pełnoletnich zstępnych R. J., L. M. (2), K. J. (1) i S. J. złożył w ustawowym terminie oświadczenie o odrzuceniu spadku. W odniesieniu do małoletnich zstępnych, oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku po C. N. zostały złożone przed notariuszem przez przedstawicieli ustawowych małoletnich P. M., M. J. (2), K. J. (2), P. J. i M. J. (1) w ustawowym terminie. Spełniony został zatem wymóg określony w art. 1018 § 3 k.c., a w przypadku małoletnich została wyrażona przez Sąd opiekuńczy zgoda na dokonanie tej czynności.

W świetle braku jakichkolwiek dalszych zstępnych rodzeństwa spadkodawczyni C. N., zastosowanie miał art. 935 k.c., zgodnie z którym w braku małżonka spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu. Jako że spadkodawczyni, C. N., przed śmiercią zamieszkiwała we W., na mocy powołanego przepisu spadek z mocy ustawy, przypadł Gminie W.. Zgodnie z powyższym, orzeczono jak w punkcie I sentencji postanowienia, przy czym zgodnie z art. 1023 § 2 k.c. Sąd stwierdził w tym przypadku nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

O kosztach postępowania w punkcie II. sentencji postanowienia orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Sąd stwierdził, że w rozpoznawanej sprawie nie sposób przyjąć, że każdy z uczestników postępowania jest w różnym stopniu zainteresowanym wynikiem sprawy, jak również, aby ich interesy były sprzeczne, nawet jeśli zważyć, że wnioskodawcą jest wierzyciel spadkodawczyni. Ponadto, wyrażonej w art. 520 § 2 k.p.c. reguły stosunkowego rozdzielania kosztów postępowania lub obciążenia nimi jednego uczestnika nie można wyklądać jako obowiązku sądu bezwzględnego obciążenia uczestnika tymi kosztami zawsze, gdy stopień zainteresowania uczestników wynikiem postępowania jest różny lub występuje sprzeczność interesów. Wskazuje na to formuła przepisu "sąd może". Potrzebę zastosowania wynikającej z powołanego przepisu reguły Sąd poddaje ocenie z uwagi na okoliczności sprawy, a takiej potrzeby nie dopatrył się Sąd w niniejszym postępowaniu. Spadkobiercy ustawowi nie mieli bowiem wiedzy o powołaniu do dziedziczenia, stąd usprawiedliwiony był brak ich działania zmierzającego do uregulowania spraw spadkowych po C. N.. Podobnie, do dziedziczenia Gminy W. jako spadkobiercy ustawowego doszło dopiero na skutek odrzucenia spadku przez spadkobierców powołanych do dziedziczenia w pierwszej kolejności, co miało miejsce w toku sprawy. W konsekwencji, obciążanie tych uczestników kosztami postępowania poniesionymi przez wnioskodawcę stałoby w sprzeczności z art. 102 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Dlatego też, Sąd doszedł do przekonania, że najbardziej zainteresowanym w stwierdzeniu nabycia spadku był wnioskodawca, który jako wierzyciel zamierza dochodzić roszczenia od spadkobierców dłużnika i powinien we własnym zakresie ponosić koszty postępowania. Jest to istotne zwłaszcza w tej sytuacji, w której wierzycielem, a jednocześnie wnioskodawcą, jest podmiot, dla którego ponoszenie kosztów stanowi normalny przejaw działalności gospodarczej.